

6

12

27

30

- 4 ESIMEHE VEERG.** Otsime tasakaalu meemüügi võrrandile
- 6 PERSON.** Janek Saarepuu: „Supermesilasest üksi ei piisa.“
- 12 FOOKUS.** Kaitstud olgu nii nii karud kui tarud
- 16 UUDISED.** Meepealinnas zumisesid luuletajad
- 18 KÜSITLUS.** Meesaaki kaalutakse sügisel
- 24 EESTI MESINDUS.** Oma Buckfast puhaspaarlast
- 27 TERVIS.** Suts ... ja šokk
- 30 REIS.** Soome mesinik mõtleb nutikalt
- 36 MESI KÖÖGIS.** Kurkum ja mesi, paras paar

Tänavu on kinnitatud uus suurkiskjate ehk pruunkaru, hallhundi ja hariliku ilvese kaitse- ja ohjamiskava, mis kehtib aastatel 2022–2031. Oleme ühe selles ettenähtud tegevusega juba alustanud – toimumas on Balti riikide ühisuuring, mille eesmärk on selgitada suhtumist suurkiskjatesse. Kuna enamik mesinikke peab mesilasi väljaspool linnu ja puutub rohkemal või vähemal määral kokku ka nende karismaatiliste, kuid sageli vastakaid tundeid tekitavate loomadega, siis on mesinike arvamused uuringu jaoks olulise tähtsusega. Mesinike abil saame olukorrast tõepärase pildi.

Kiskjate ja inimeste vastastikune mõju sõltub nii liigi bioloogiast kui ka inimeste käitumisest. Seega on liigi majandamise edukuses oluline nii see, mida inimesed teavad, aga ka see, mida nad tunnevad ja arvavad suurkiskjatest.

Uuringutest on teada, et linnastumine võib kaasa tuua inimeste positiivsema suhtumise suurkiskjatesse. Siiski võib põhjendamatu positiivsus põhjustada inimeste kohatut käitumist kiskjate juuresolekul. Kuid ka liigselt negatiivne suhtumine ei vii rahumeelse koeksisteerimiseni, kuna sellega võib kaasneda nii salaküttimine kui ka suurem surve küttimislimiitide tõstmiseks. Äärmuslike seisukohtade laialdane levik elanike hulgas võib viidata ka puudujääkidele senistes majandamisotsustes ja -tegevustes. Samuti on võimalik, et negatiivne suhtumine suurkiskjatesse on hoopis protest sotsiaal-poliitilise olukorra vastu, mitte otseselt loomavaenulikkus: inimesed tunnevad, et otsuste tegemisel ei arvestata nende vajadustega ning nad pole piisavalt kaasatud otsustusprotsessidesse.

Millest sõltub suhtumine?

Eelmise, aastatel 2003–2006 läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et eestlased suhtusid tollal suurkiskjatesse tasakaalukalt. Praegune seis ei pruugi ühiskonnas ja looduses vahepeal toimunud muutuste tõttu sama olla. Olulisena näeme siin linnastumise kasvu, karupopulatsiooni arvatavat suurenemist, kahjustuste hulga kasvu jne. Kiskjatesse suhtumist mõjutavad varasemate, mujal tehtud uuringute põhjal paljud erinevad tegurid. Ühest küljest on inimeste suhtumine seotud kiskjaliigi ja konkreetse olukorraga. Näiteks kipuvad suuremad ja äärmuslikes olukordades ohtlikumad liigid olema inimese läheduses vähem talutavad võrreldes väiksemate liikidega. Samas nende loomade eksisteerimine metsikus looduses on enamasti liigist sõltumatult talutav.

Teisalt on näidatud, et inimese suhtumist kiskjatesse mõjutavad mitmed kiskjatesse mittepuutuvad ning inimese endaga seotud tunnused nagu sugu, vanus, haridustase, elukoht ja kiskjate tõttu saadud majanduslike kahjude suurus. Nii loomast kui inimesest tulenevatest teguritest põhjustatud suhtumise erinevuste üks algallikas on hirm. Ühest küljest on see irratsionaalne nähtus, teisalt aga täiesti reaalne tunne. Hirmu aitavad vähendada harjumine ja teadmised, mistõttu inimestel, kel on kiskjatega rohkem kokkupuuteid või rohkem teadmisi, on ka kiskjate põhjendamatu kartusväiksem. Nii on korduvalt leitud, et tolerantsus kiskjate suhtes suureneb haridustaseme kasvuga. Harjumise mõju näitas ilmekalt seesama 2003–2006 läbi viidud uuring. Selles ilmnes, et Leeduga võrreldes kõrge ilvese ja karu arvukusega Eestis suhtusid inimesed paremini kui leedukad, samas hundi, kes oli mõlemas riigis sarnaselt levinud, oli ka suhtumine üsna sarnane.